1947 Jul 11 ILO Genève

459 Konvensjon 81 om arbeidstilsyn i industri og handel.

Revidert ved konvensjon om revisjon av sluttbestemmelsene 26. juni 1961.

Oversettelse

Den Internasjonale Arbeidsorganisasjons alminnelige konferanse,

som av styret for det Internasjonale Arbeidsbyrå er blitt sammenkalt til møte i Genève og er trådt sammen til sin tredevte sesjon den 19. juni 1947, og

som under punkt 4 på sakslisten har tatt stilling til visse forslag angående organiseringen av et arbeidstilsyn for industri og handel, og

som har vedtatt å gi disse forslag formen av en internasjonal konvensjon,

vedtar i dag, den ellevte juli i året nitten hundre syvogførti, følgende konvensjon, som skal benevnes Konvensjon om arbeidstilsyn, 1947:

Del I. Arbeidstilsyn i industrien.

Art. 1. Ethvert medlem av den Internasjonale Arbeidsorganisasjon som er bundet av denne konvensjon, skal sørge for en ordning med arbeidstilsyn for industrielle bedrifter.

Art. 2. 1. Ordningen med arbeidstilsyn for industrielle bedrifter skal gjelde alle arbeidssteder hvor lovbestemmelser om arbeidsvilkår og arbeidervern under arbeidet, og gjennomføringen av disse kontrolleres av arbeidsinspektører.

2. Et lands lover eller forordninger kan frita gruve- eller transportbedrifter helt eller delvis fra gjennomføringen av denne konvensjon.

Art. 3. 1. Arbeidstilsynet skal ha følgende oppgaver:

a. å sikre gjennomføringen av alle lovbestemmelser angående arbeidsvilkår og arbeidervern under arbeidet, så som bestemmelser om arbeidstid, lønninger, sikkerhet, helse, velferd, barns og ungdoms arbeid, og andre lignende spørsmål, forsåvidt som disse forskrifter kontrolleres av arbeidsinspektører;

b. å gi arbeidere og arbeidsgivere tekniske opplysninger og råd angående de mest effektive midler til gjennomføring av lovbestemmelsene;

c. å gjøre rette myndighet oppmerksom på mangler og misbruk som ikke direkte dekkes av eksisterende lovbestemmelser.

2. Mulige andre oppgaver som måtte pålegges arbeidsinspektørene, må ikke være av en slik art at de hindrer en effektiv utføring av deres viktigste oppgaver eller på noe vis skader den autoritet og upartiskhet som er nødvendig for inspektørene i deres forhold til arbeidsgivere og arbeidere.

Art. 4. 1. Så langt det lar seg forene med medlemsstatens vanlige administrative praksis, skal arbeidstilsynet overvåkes og kontrolleres av en sentralmyndighet.

2. For en forbundsstats vedkommende kan uttrykket «sentralmyndighet» enten bety et forbundsorgan eller et sentralorgan for et av forbundets medlemmer.

Art. 5. Vedkommende myndighet skal treffe de nødvendige forholdsregler for å fremme:

a. effektivt samarbeid mellom arbeidstilsynet og andre regjeringsorganer og offentlige og private institusjoner som driver lignende virksomhet; og

b. samarbeid mellom arbeidstilsynets tjenestemenn og arbeidsgivere og arbeidere eller deres organisasjoner.

Art. 6. Arbeidstilsynets personale skal sammensettes av offentlige tjenestemenn hvis stilling og tjenestevilkår er slik at de sikres fast tilsetting og er uavhengig av regjeringsskifter og av uheldige ytre påvirkninger.

Art. 7. 1. Under iakttagelse av hvert lands regler for rekruttering til offentlig tjeneste, skal det ved ansettelse av arbeidsinspektører utelukkende tas hensyn til deres tjenstlige kvalifikasjoner.

2. Vedkommende myndighet skal avgjøre hvordan disse kvalifikasjoner skal fastslås.

3. Arbeidsinspektører skal gis hensiktsmessig tjenstlig opplæring.

Art. 8. Både menn og kvinner skal kunne ansettes som inspeksjonspersonale, om nødvendig kan mannlige og kvinnelige inspektører pålegges særskilte oppgaver.

Art. 9. For å sikre gjennomføringen av lovbestemmelsene angående arbeidernes helse og sikkerhet under arbeidet og for å utforske produksjonsprosessenes, materialenes og driftsmetodenes innvirkning på arbeidernes helse og sikkerhet, skal hver enkelt medlemsstat sørge for at fullt kvalifiserte sakkyndige, herunder sakkyndige i medisin, bygnings- og anleggsarbeid, elektrisitet og kjemi, blir knyttet til arbeidstilsynets virksomhet på sådan måte som best svarer til forholdene i hvert enkelt land.

Art. 10. Antallet av arbeidsinspektører skal være tilstrekkelig stort til å

sikre effektiv gjennomføring av arbeidstilsynets oppgaver, og skal fastsettes under behørig hensyntagen til:

a. Viktigheten av de plikter som påligger arbeidsinspektørene, særlig når det gjelder

(i) antallet, arten, omfanget og beliggenheten av de arbeidsplasser som er undergitt tilsyn;

(ii) antall og kategorier av arbeidere sysselsatt på slike arbeidsplasser;

(iii) antallet og omfanget av de lovbestemmelser som skal gjennomføres;

b. de materielle hjelpemidler som inspektørene rår over; og

c. de praktiske forhold inspeksjonene må foretas under, for å kunne bli effektive.

Art. 11. 1. Vedkommende myndighet skal sørge for at arbeidsinspektørene får stillet til rådighet —

a. kontorer, utstyrt i samsvar med de tjenstlige behov og slik at de kan søkes av alle interesserte;

b. de transportmidler som er nødvendige for utføringen av deres tjenesteplikter såfremt passende offentlige transportmidler ikke finnes.

2. Vedkommende myndighet skal sørge for at arbeidsinspektørene får godtgjort alle reiseutgifter og tilfeldige utlegg som måtte være nødvendige for gjennomføringen av deres tjenesteplikter.

Art. 12. 1. Arbeidsinspektører som er utstyrt med tjenestebevis, skal ha rett til:

a. uhindret og uten forhåndsvarsel til alle døgnets tider å komme inn på en hvilken som helst arbeidsplass som er underlagt tilsynet;

b. om dagen å besøke ethvert lokale som de kan ha skjellig grunn til å anta er underlagt tilsynet;

c. å foreta enhver avhøring, kontroll eller undersøkelse som de måtte anse nødvendig for å forsikre seg om at lovbestemmelsene blir nøye overholdt, og spesielt til —

(i) å forhøre, alene eller i vitners nærvær, arbeidsgiveren eller personalet om ethvert spørsmål i forbindelse med lovbestemmelsenes gjennomføring;

(ii) å forlange fremlagt alle bøker, lister eller andre dokumenter som etter landets lover eller forskrifter skal føres i forbindelse med arbeidsforholdene, for å påse at de er i samsvar med lovbestemmelsene, og ta avskrift eller gjøre utdrag av slike dokumenter;

(iii) å kreve slått opp meddelelser i samsvar med gjeldende lovforskrifter;

(iv) å ta eller la sende til analyse prøver av de materialer og råstoffer som brukes eller bearbeides, under forutsetning av at arbeidsgiveren eller hans representant blir underrettet om de prøver eller råstoffer som blir tatt og fjernet i dette øyemed.

2. Ved et inspeksjonsbesøk skal inspektørene underrette arbeidsgiveren eller hans representant om sitt nærvær, medmindre de mener at slik underretning vil hindre dem i utførelsen av sine plikter.

Art. 13. 1. Arbeidsinspektører skal ha fullmakt til å treffe forholdsregler for å rette på mangler de finner ved bygninger og anlegg, system eller arbeidsprosesser, og som de har skjellig grunn til å tro innebærer en trusel mot arbeidernes helse eller sikkerhet.

2. For å settes i stand til å treffe slike forholdsregler, skal inspektørene — innenfor rammen av landets eventuelle lovbestemmelser om adgang til å appellere til rettslig eller sivil myndighet — ha rett til å utferdige eller la utferdige pålegg om —

a. at det innen en fastsatt frist skal foretas slike endringer i bygning eller anlegg som måtte være nødvendig for å oppfylle de lovbestemmelser som gjelder for arbeidernes helse eller sikkerhet; eller

b. forholdsregler som straks må iverksettes for å avverge overhengende fare for arbeidernes helse eller sikkerhet.

3. Er fremgangsmåten etter paragraf 2 ikke forenlig med en medlemsstats administrative eller rettslige praksis, skal arbeidsinspektørene ha rett til å henvende seg til vedkommende myndighet for å få utstedt pålegg eller truffet forholdsregler som straks må iverksettes.

Art. 14. Arbeidsulykker og tilfelle av yrkessykdom skal meldes til arbeidstilsynet i de tilfelle og på slik måte som landets lover og forskrifter måtte bestemme.

Art. 15. Innen rammen av de unntak som hvert lands lover eller forordninger måtte fastsette, skal arbeidsinspektørene —

a. forbys å ha noen som helst direkte eller indirekte interesse i de bedrifter som er underlagt deres tilsyn;

b. under rettslig eller disiplinært ansvar være forpliktet til ikke å røpe noen produksjons- eller forretningshemmelighet eller arbeidsprosesser som de måtte få kjennskap til under sin tjeneste, selv etter at de forlater tjenesten; og

c. behandle som absolutt fortrolig kilden til enhver klage som gjør dem oppmerksom på mangler ved eller brudd på lovbestemmelser, og overhodet ikke overfor arbeidsgiveren eller hans representant antyde at en inspeksjon ble foretatt som følge av mottatt klage.

Art. 16. Arbeidsstedene skal inspiseres så hyppig og grundig som det trenges for å påse at gjeldende lovbestemmelser blir effektivt gjennomført.

Art. 17. 1. Rettslig ansvar skal straks kunne gjøres gjeldende uten forhåndsvarsel overfor den som overtrer eller unnlater å iaktta lovbestemmelser som er underlagt arbeidsinspektørenes tilsyn, dog med forbehold av at et lands lover eller forordninger kan gjøre unntak for tilfelle hvor det må gis forhåndsvarsel om å sette i verk rådbøter eller sikringstiltak.

2. Arbeidsinspektørene avgjør om det skal gis advarsel og råd istedenfor å iverksette eller tilråde straffeforfølgning.

Art. 18. Hvert lands lover eller administrative forskrifter skal fastsette passende straff for overtredelse av de lovbestemmelser som håndheves av arbeidsinspektører. Slike straffebestemmelser skal også fastsettes for den som hindrer arbeidsinspektøren i å oppfylle sin plikt.

Art. 19. 1. Arbeidsinspektørene, eller i tilfelle, det stedlige tilsynskontor skal sende regelmessige meldinger om sin inspeksjonsvirksomhet til den sentrale tilsynsmyndighet.

2. Disse meldinger skal settes opp slik og behandle slike emner som den sentrale myndighet til enhver tid måtte fastsette. De skal sendes inn minst så ofte som denne myndighet bestemmer, og ikke i noe fall sjeldnere enn en gang årlig.

Art. 20. 1. Den sentrale tilsynsmyndighet skal hvert år offentliggjøre en alminnelig beretning om det arbeid som er utført av de tilsynsorganer som er underlagt dens kontroll.

2. Slike årsberetninger skal utgis innen en rimelig tid etter utløpet av det år de gjelder og senest innen tolv måneder.

3. Avtrykk av årsmeldingen skal sendes generaldirektøren for det Internasjonale Arbeidsbyrå innen en rimelig tid etter offentliggjørelsen, og senest innen tre måneder.

Art. 21. Årsrapporten som utgis av den sentrale tilsynsmyndighet skal omhandle de emner som er nevnt i a—g nedenfor og dessuten andre emner som hører inn under nevnte sentralmyndighets virkefelt:

a. lover og forskrifter som angår arbeidstilsynets virksomhet;

b. arbeidstilsynets personale;

c. statistikk over bedrifter som er gjenstand for tilsyn og antall arbeidere i disse;

d. statistikk over foretatte inspeksjoner;

e. statistikk over overtredelser og ilagte straffer;

f. statistikk over arbeidsulykker;

g. statistikk over yrkessykdommer.

Del II. Arbeidstilsyn i handelsvirksomhet.

Art. 22. Hvert medlem av den Internasjonale Arbeidsorganisasjon som denne del av denne konvensjon gjelder for, skal sørge for arbeidstilsyn for handelsbedrifter.

Art. 23. Arbeidstilsynet for handelsbedrifter skal omfatte arbeidssteder hvor lovbestemmelser om arbeidsvilkår og vern for arbeiderne under arbeidet skal håndheves av arbeidsinspektører.

Art. 24. Arbeidstilsynet for handelsbedrifter skal oppfylle kravene i artiklene 3 til 21 i denne konvensjon forsåvidt som de kan gjøres gjeldende.

Del III. Forskjellige bestemmelser.

Art. 25. 1. Ethvert medlem av den Internasjonale Arbeidsorganisasjon som ratifiserer denne konvensjon, kan ved en tilleggserklæring til sin ratifikasjon utelukke del II fra sin tiltredelse av konvensjonen.

2. Et medlem som har avgitt en slik erklæring, kan når som helst tilbakekalle dette forbehold ved en senere erklæring.

3. Ethvert medlem som er bundet av en erklæring etter pkt. 1 i denne artikkel skal i hver årsmelding over gjennomføringen av denne konvensjon, oppgi hvordan dets lovgivning og alminnelige praksis forholder seg til bestemmelsene i del II av denne konvensjon, og i hvilken utstrekning disse bestemmelser er eller tenkes gjort gjeldende.

Art. 26. Tvil om en bedrift, en del derav eller gren derav eller et arbeidssted er en bedrift, en del eller gren derav eller et arbeidssted som denne konvensjon gjelder for, skal avgjøres av vedkommende myndighet.

Art. 27. I denne konvensjon omfatter uttrykket «lovbestemmelser» foruten lover og forskrifter også voldgiftsavgjørelser og tariffavtaler som blir gitt lovs kraft og som skal håndheves av arbeidsinspektørene.

Art. 28. I de årsberetninger som skal innsendes etter artikkel 22 i den Internasjonale Arbeidsorganisasjons grunnlov, skal det gis fullstendige opplysninger om alle lover og forordninger som vedkommer gjennomføringen av denne konvensjons bestemmelser.

Art. 29. 1. Omfatter et medlems territorium store områder som er så tynt

befolket eller befinner seg på et slikt utviklingstrinn at vedkommende myndighet finner det ugjørlig å gjennomføre bestemmelsene i denne konvensjon, kan den enten gi disse distrikter alminnelig dispensasjon fra gjennomføring av bestemmelsene eller gjøre slike unntak for særskilte bedrifter eller yrker, som den måtte finne nødvendig.

2. I første årsmelding, som i samsvar med artikkel 22 i den Internasjonale Arbeidsorganisasjons grunnlov skal innsendes om gjennomføring av denne konvensjon, skal hvert medlem oppgi eventuelle områder som den akter å skyte inn under bestemmelsene i denne artikkel, og også oppgi grunnene til at det akter å gjøre bruk av disse bestemmelser; intet medlem må etterpå gjøre bruk av bestemmelsene i denne artikkel for andre områder enn dem som der er oppgitt.

3. Ethvert medlem som gjør bruk av bestemmelsene i denne artikkel, skal i senere årsmeldinger oppgi for hvilke områder det gir avkall på å bruke bestemmelsene i denne artikkel.

Art. 30. 1. Med hensyn til de områder som nevnes i artikkel 35 i den Internasjonale Arbeidsorganisasjons grunnlov, med de endringer som er inntatt i den Internasjonale Arbeidsorganisasjons dokument om endring av grunnloven, 1946, dog unntatt de områder som nevnes i punktene 4 og 5 av nevnte artikkel, skal ethvert medlem som ratifiserer denne konvensjon, snarest mulig etter sin ratifikasjon tilstille generaldirektøren for det Internasjonale Arbeidsbyrå en erklæring med oppgave over:

a. de territorier som det påtar seg uavkortet å gjennomføre konvensjonens bestemmelser for;

b. de territorier som det påtar seg å gjennomføre konvensjonens bestemmelser for med visse forbehold, sammen med opplysninger om disse forbehold;

c. de territorier som konvensjonen ikke kan gjennomføres for, og årsakene til at den ikke kan gjennomføres;

d. de territorier som det forbeholder seg å treffe senere avgjørelse for.

2—4.[1]

1 Punktene 2—4 gjelder bare ikkeselvstyrte områder.

Art. 31. 1. Hører de spørsmål som behandles i denne konvensjon inn under det selvstendige myndighetsområde for et ikke-suverent land, kan det medlem som er ansvarlig for dette lands internasjonale forbindelser, etter avtale med landets myndigheter tilstille generaldirektøren for det Internasjonale Arbeidsbyrå en erklæring som på landets vegne godtar forpliktelsene i denne konvensjon.

2. En erklæring som godtar forpliktelsene i denne konvensjon, kan tilstilles generaldirektøren for det Internasjonale Arbeidsbyrå —

a. av to eller flere medlemmer for et land som ligger under deres felles myndighet;

b. av enhver internasjonal myndighet for et territorium, når den i samsvar med de Forente Nasjoners pakt eller på annen måte er ansvarlig for administrasjonen av dette land.

3. Erklæringer som i samsvar med de foregående punkter i denne artikkel tilstilles generaldirektøren for det Internasjonale Arbeidsbyrå, skal angi hvorvidt konvensjonens bestemmelser vil bli anvendt uavkortet eller med visse forbehold for vedkommende land. Erklæres det at konvensjonen vil bli gjort gjeldende med forbehold, skal det gis nærmere opplysninger om disse forbehold.

4. Medlemmet, medlemmene, eller vedkommende internasjonale myndighet kan ved senere erklæring når som helst helt eller delvis gi avkall på retten til å skyte seg inn under forbehold som måtte være tatt i en tidligere erklæring.

5. Medlemmet, medlemmene, eller vedkommende internasjonale myndighet kan når som helst på et tidspunkt da denne konvensjon etter bestemmelsene i artikkel 34 kan sies opp, tilstille generaldirektøren en erklæring som i forhold til enhver tidligere erklæring modifiserer denne og oppgir hvordan stillingen i øyeblikket er når det gjelder gjennomføring av konvensjonen.

Del IV. Avsluttende bestemmelser.

Art. 32. De formelle ratifikasjoner av denne konvensjon skal tilstilles Generaldirektøren for det Internasjonale Arbeidsbyrå for å bli registrert.

Art. 33. 1. Denne konvensjon skal være bindende bare for de medlemmer av den Internasjonale Arbeidsorganisasjon hvis ratifikasjoner er blitt registrert hos generaldirektøren.

2. Den skal tre i kraft 12 måneder etter den dag da to medlemmers ratifikasjoner er blitt registrert hos generaldirektøren.

3. Deretter skal denne konvensjon for ethvert medlem tre i kraft 12 måneder etter den dag da dets ratifikasjon er registrert.

Art. 34. 1. Ethvert medlem som har ratifisert denne konvensjon, kan oppsi den 10 år etter den dag da konvensjonen opprinnelig er trådt i kraft, ved å innsende en meddelelse om dette til generaldirektøren. Slik oppsigelse trer ikke i kraft før ett år etterat den er registrert.

2. Ethvert medlem som har ratifisert denne konvensjon, og som ikke innen ett år etter utløpet av den tiårsperiode som nevnes i forrige punkt, gjør bruk av oppsigelsesretten etter denne artikkel, vil være bundet for en ny periode av ti år, og kan deretter oppsi denne konvensjon etter utløpet av hver tiårsperiode på de vilkår som er fastsatt i denne artikkel.

Art. 35. 1. Generaldirektøren for det Internasjonale Arbeidsbyrå skal underrette alle medlemmer av den Internasjonale Arbeidsorganisasjon om registreringen av alle ratifikasjoner, erklæringer og oppsigelser som tilstilles ham av organisasjonens medlemmer.

2. Generaldirektøren skal, når han underretter organisasjonens medlemmer om den annen ratifikasjon som er blitt tilstillet ham, gjøre organisasjonens medlemmer oppmerksom på den dag da konvensjonen vil tre i kraft.

Art. 36. I samsvar med artikkel 102 i de Forente Nasjoners pakt skal generaldirektøren for det Internasjonale Arbeidsbyrå tilstille de Forente Nasjoners generalsekretær til registrering fullstendige opplysninger om alle ratifikasjoner, erklæringer og oppsigelser som er registrert av ham i samsvar med bestemmelsene i de foregående artikler.

Art. 37. Når Styret for det Internasjonale Arbeidsbyrå anser det nødvendig, skal Styret forelegge for generalkonferansen en rapport om hvordan konvensjonen virker, og undersøke om det er ønskelig at spørsmålet om hel eller delvis revisjon av konvensjonen blir oppført på konferansens dagsorden.

Art. 38. 1. Skulle konferansen vedta en ny konvensjon som helt eller delvis reviderer denne konvensjon, da skal, dersom den nye konvensjon ikke bestemmer noe annet,

a. et medlems ratifikasjon av den nye reviderte konvensjon ipso jure medføre øyeblikkelig oppsigelse av denne konvensjon, uten hensyn til bestemmelsene i artikkel 34 ovenfor, så snart den nye reviderte konvensjon er trådt i kraft;

b. denne konvensjon opphøre å kunne ratifiseres av medlemmene, fra og med den dag den nye, reviderte konvensjon trer i kraft.

2. Denne konvensjon skal i ethvert tilfelle fortsatt gjelde i nåværende form og innhold for de medlemmer som har ratifisert den, men som ikke har ratifisert den reviderte konvensjon.

Art. 39. Både den engelske og franske tekst av denne konvensjon er autentiske.